

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejema mesečno . . 1-70
Sobota, izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka: katvale, osmrtnice itd.:
 enoslojna pettivrsta po 18 viz.
Poslano:
 enostopna pettivrsta po 30 viz.
 Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 5 uri pop.
 Redna letna priloga 60000 red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; netrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24 797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Kardinal Rampolla mrtev.

Korespondenčni biro javlja danes z Dunaja, da je umrl danes ponoči v Rimu kardinal Rampolla.

Kardinal Mariano Rampolla del Tindaro je bil rojen 17. avgusta 1843. Dopolnil je torej letos 70 let. Za kardinala je bil posvečen 14. marca 1887. Za časa papeža Leo XIII. je bil Rampolla njegov tajnik in njegova desna roka. Po smrti Leona XIII. je bil Rampolla skoro na tem, da postane Leonov naslednik na rimski stolici. Ali znano umešavanje tedanje avstrijske vlade v kardinalski kolegij pri volitvi Leonovega naslednika je povzročilo, da se je Rampolla sam prostovoljno odpovedal kakoli morebitni izvolitvi.

Pokojni kardinal je bil veleugleden in dalekoviden državnik in v vseh cerkvenih poslih izveden diplomat. Bil je poznan tudi kot izredno izobražen mož in iskreno pobožen duhovnik. Posebno je bil prijatelj Slovanov in Francije. Zadnje čase se je umaknil v ozadje in živel bolj sam zase.

Kmetijski svet.

IV.

Zanimivo je bilo poročilo sekciješkega načelnika dr. viteza Ertla o pomanjkanju delavnih moči v kmetijstvu. Navaja, da se je to vprašanje razpravljalo tudi na mednarodnem kongresu v Gentu. Bivši francoski ministrski predsednik Meline je pri tej obravnavi navedel, da statistični podatki celokupne svetovne žitne produkcije podajajo žal preserno sliko, da bodo nastali časi, ko bo draginja živila še hujša od sedanjega, ako bo delavstvo trumoma, kakor doslej, zapuščalo poljedelstvo in sililo v mesta in tovarne. Statistika sicer kaže, da je množina polja, obsejana z žitom, sicer v dobi desetih let (1890—1910) narasla za 34 odstotkov in da znaša v tej dobi produkcija žita 42% več. A pri tem razmerju pa je tudi naraslo število ljudi, in sicer za toliko, da je pred 30 leti odpadlo na vsakega prebivalca povprečno po 126 kilogramov žita na leto, sedaj pa znaša le 117 kilogramov žita na osebo. Najmerodajnejše za produkcijo kruha (žit) pa je, da tudi v Ameriki pada od leta do leta rodovitnost zemlje in pridelek žita. Tudi gledé mesa ni več v Ameriki, celo v Kanadi, taka obilica, kakršna je bila še pred nekaj leti.

Temu odpomoči pa more le intenzivnejše izrabljanje zemlje, obilnejše obdelovanje, za kar je treba delavcev, ki zemljo popolnoma obdelujejo. Saj vidimo, kaj se dá na primeroma malem kotu zemlje pridelati, če se dotična zemlja intenzivno obdelava in gnoji. Neovrgljiva resnica n. pr. je, da vinogradnik, ki ima polovico manjši vinograd kakor sosed, s tem da skrbno okopava trtje in vse stori za večjo rodovitnost trt, ko sosed le površno izvršuje taka dela, zamore saj toliko ali še več vina dobiti kot sosed na primeroma veliko manjšem vinogradu. Meline iz tega izvaja kako silno velikega pomena je ne le za kmetijski stan, ampak tudi za vse sloje človeštva, torej tudi za meščane, industrijo, da razpolaga država z intenzivnim kmetijstvom, ki je v stanu pridelovati v obilici potrebnih živil. Sedaj nasprotniki kmetijstva kličejo in zahtevajo, da naj vlada odpre meje tujemu blagu, tuji živini, a kakor Meline, ki je pač eden največjih kmetijskih narodno-gospodarskih talentov, dokazuje, bodo tudi tuje dežele, tudi Amerika, kmalu samo toliko pridelovale, da bodo za svoje ljudstvo imele dovolj živil. Kolikor bolj se obljudujejo kmečke in druge države, kolikor bolj narašča tam obrtnija, tovarništvo, ki potrebuje neštete množice delavstva, katero mora biti oskrbljeno s hrano, toliko manj bodo mogle te države oddajati živil.

V interesu evropskih držav bo torej, da se reši vprašanje intenzivnejšega izkoriščanja domače zemlje, a to je mogoče doseči le z intenzivnejšim obdelovanjem zemlje, za kar je pa treba dovolj delavnih moči. Če bo hotelo kmetijstvo to doseči, moralo bo plačevati enako visoke cene delavstvu, kakršne plačuje velika obrt, a to bo moralo imeti za posledico vsled večjih produkcijskih stroškov tudi višje cene živil, to se pravi, da bo draginja še večja. In Meline prerokuje še hujše draginjske čase.

Če sem vse to navedel, je temu povod namen, dokazati, kako brez preudarka, brez resnega premišljevanja ravnaajo nasprotniki kmetijskega stanu, kateri bi ga radi kar poteptali, ko bi morali priznati, da je še vedno resničen pregovor, da je cvetoče kmetijstvo v državi najboljša opora za državo. Le iz cvetočega kmetijstva zamore dobivati država za ljudstvo potrebna živila, pa tudi kmetijski stan je tudi najboljši odjemalec za obrtnike, rokodelce in trgovce. Kadar ima kmet denar, ga ima tudi trgovec, obrtnik, rokodelce, sploh ves svet.

Zato je brez odloga treba tudi delovati na izboljšanje razmer za delavce, ki delajo v kmetijstvu, da se jim pomaga do lastnih svojih domov, kakor to dela velika obrt, ki zida delavske hiše z namenom, da si osigura potrebne delavske moči. V interesu ne le kmetijskega posestva, tudi v interesu meščanstva je, da se stori vse v svrhu omogočenja, da dobi kmetijstvo dovolj delavnih moči.

Da se bo moralo zavarovanje za bolezen, za onemoglost, za starost tudi za kmetijsko delavstvo izvršiti, je jasno, ker le potem je mogoče misliti na to, da se bodo našli delavci, ki bodo vztrajali pri obdelovanju zemlje, če bodo našli za boljše življenje enake pogoje, kakor jih jim nudi delo v tovarnah, v industriji sploh. Kmetijsko ministertvo je prešinjeno velike skrbi za to vprašanje, ki se mora rešiti, ako hočemo, da bo naša poljedelska produkcija res zmožna preskrbljevati državljane z dobrimi in ceneniimi živili. Zato se je odločilo posvetiti vso svojo pozornost na srečno rešitev delavskega vprašanja v kmetijstvu ter vse poizkusiti in storiti, da bi se omejil beg kmetijskega ljudstva s kmetov v mesta in veliko obrt. Za sedaj pa hoče vplivati na to, da se omeji izseljevanje našega ljudstva, ki pogostoma, zapeljano od brezvestnih agentov, išče v tujem nepoznanem svetu boljših razmer, ki jih pa tudi pogostoma ne najde. — Nato je predsednik nemškega kulturnega sveta g. Zuleger stavil nujni predlog, naj se izreče zborujoči kmetijski svet proti dovoljevanju nebrojnih agentov od strani državne oblasti, ki pospešujejo za najhujšimi sredstvi izseljevanje našega ljudstva ter tako odvzamejo ne le kmetijstvu, ampak tudi obrtniji potrebne delavske moči.

Delegat češkega kulturnega sveta vseučiliški profesor dr. Horaček je zahteval izvolitev posebnega odbora, ki naj s kmetijskim ministrom vse potrebno prouči in skrbi, da se državni zakon za stanovsko organizacijo kmetovalcev, sklenjen že leta 1902, v državnem zboru — vendar uveljavi, ker le potem, ko bi bil po vseh deželah organiziran kmetijski stan, bi se moglo govoriti oziroma trditi, da je kakor trgovski in obrtni stan, tudi najvažnejši, najštevilnejši stan v državi, to je kmetijski stan, stanovsko organiziran. V Nemčiji je ves kmetijski stan organiziran v kmetijskih komorah ali zbornicah, in prav po ti stanovski organizaciji se je v Nemčiji dosegel nepričakovan, vsestranski kmetijski napredek. Tako organizovan kmetijski stan v Nemčiji je postal zmožen, četudi tvori le tretjino prebivalstva v državi s pretežno obrtnijsko večino braniti in zastopati svoje pravice, kar najbolje vidimo v tem, da da se je celo državni kancelar izjavil, da se pri razpravi o sklepanju o novih trgovskih pogodbah in carinskih tarifnih ne bo šlo za drugo, kakor za revizijo in ne za premembo carinskega sistema, ker državna vlada uvažuje velik

narodnogospodarski pomen poljedelstva za državo. In pri nas v državi, ki tvori ogromno večino kmetijskega ljudstva, pa se bo moralo kmetijstvo boriti z največjo silo proti onim, ki ne privoščijo kmetijstvu prepotrebne carinskega varstva pred tujo konkurenco. Če vpošteva vlada v Nemčiji kmetijske interese, stori to, ker vidi v stanovsko organiziranih kmetijskih zastopih krepko kmetijsko zastopstvo. To moramo tudi v Avstriji doseči, ker je treba, da se okrepi največji in najvažnejši stan prebivalstva.

V tej razpravi, v katero je posegel tudi deželni glavar solnograški z vso vneto, sem kot bivši referent za ta zakon v državnem zboru pojasnil vsebino tega zakona, ki je le okvirni zakon, ki ga imajo posamezni deželni odbori izpopolniti po razmerah, veljavnih v dotičnih deželah. Da sem mnenju predlagatelja v celoti pritril, je umevno, saj kakor takrat, ko sem v državnem zboru kot referent zagovarjal ta zakonski načrt, tudi danes sodim z vsem prepričanjem, da bi deželne zakonito uravnane stanovske organizacije naših kmetovalcev bile v pravo srečo, blagoslov temu stanu, ki bi šele potem prišel do svoje zavednosti in veljave, ko bi, stanovsko, zakonito organizovan, umel svojo veljavo, pa tudi zval braniti svoje pravice. S pritrjenjem kmetijskega ministra se je potem izvolil poseben odbor, ki se ima o tem posvetovati in staviti svoje predloge; v ta odbor je bil izvoljen tudi predsednik kmetijske družbe kranjske.

Povše.

Poročilo o Slovensko-hrvatskem katoliškem shodu.

Pravkar je izšlo v založbi „Katoliške bukvarne“ že dolgo pričakovano poročilo o velikem kongresu, ki smo ga praznovali koncem letošnjega mesca avgusta. Pred nami leži krasno opremljena, obsežna in bogato ilustrirana knjiga. Snov je pregledno razporejena z ozirom na posamezne slavnostne dneve, opisana so pripravljala dela in tudi vsa druga zborovanja, ki so se vršila ob kat. shodu. Vsi slavnostni govori in slovenski referati so dobesedno objavljeni, iz hrvatskih odsekov so sprejete le resolucije, ker izidejo poročila v posebni hrvatski izdaji. Ze površen pogled na ogromno tvarino, ki jo je obdelal katoliški shod, priča, da je bil naš zadnji kongres ne le po zunanem sijaju, temveč tudi po svoji vsebini najpomembnejši izmed vseh, kar smo jih doslej imeli. Tu ni bila le paša za oči, ne le visokodoneče besede, kakršne se navadno slišijo ob slavnostnih prilikah, temveč vršilo se je resno, plodno, smotreno delo, ki bode rodilo svoje sadove šele v bodočnosti. Koliko temeljitih študij, novih misli in nagibov vsebujejo posamezni referati! In ti referati obsegajo najvažnejša vprašanja našega javnega življenja: kmečko, obrtno, delavsko vprašanje, leposlovje, znanstvo, umetnost i. t. d. Povsod se lahko poučiš o njihovem sedanjem stanju in o nalogah, ki jih imamo za bodočnost. Zato so ti govori in referati važni kulturni dokumenti, ki pričajo, koliko ustvarjajoče, napredne sile je v naših katoliških shodih. Zato pa mora to poročilo imeti v rokah vsak, kdor hoče pri nas kakorkoli javno delovati. Marsikdo je že vprašal, zakaj se ob zadnjem katoliškem shodu ni izvolil izvrševalni odbor, ki bi skrbel, da se sklenjene resolucije izvrše. Toda čemu bi nam bila taka organizacija, katere člani bi bili razkropljeni po vseh slovenskih deželah in se komaj kdaj sešli? Vsa naša društva, naše organizacije, vsa naša javnost je navezana na te sklepe in resolucije. Tu je začeten temeljni obris in naris našega dela v bodočnosti. Zato pa vzemi, beri, prebiraj!

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Telefonska in brzojavna poročila.

JUGOSLOVANI PROTI DISPOZIČNEMU FONDU.

Dunaj. V predvčeraj. seji delegacije so Jugoslovani predlagali poimensko glasovanje o dispozicičnem fondu, da tako izrazijo svojo nezadovoljnost nad intoleranco mažarskega vpliva v zunanji politiki. Pri glasovanju so vsi Jugoslovani glasovali proti dispozicičnemu fondu.

POLJSKO - RUSINSKA POGAJANJA PREKINJENA. — DRŽAVNI ZBOR SE ODGODI?

Lvov, 17. decembra. Ob konferenci načelnikov poljskih in rusinskih klubov se ni doseglo sporazumljenje. Pogajanja so razbita. Poljske stranke so se popolnoma zedinile. Rusini napovedujejo v državnem zboru v četrtkovi seji, če se ne odpove, hrupno obstrukcijo. Danes napovedana seja gališkega deželnega zbora odpade. Poljaki napovedujejo, da se državni zbor že jutri v slučaju rusinske obstrukcije odgodi.

V slučaju, da se državni zbor odgodi, si pomaga vlada s § 14. in uveljavlja z njim službeno pragmatiko kakor tudi proračuna in druge državne potrebe.

KRIZA GALIŠKECA MINISTRA.

Dunaj, 16. decembra. Kriza v gališkem ministertvu se je odgodila, dokler se zbornica ne snide.

BREZUPNO STANJE V AVSTRIJI.

Lvov, 17. decembra. Danes se zbereta oba volilna pododseka. Upanje, da bi se Rusini udali, pa je padlo na ničlo. Zato se jutrišnja seja državnega zbora pričakuje le z veliko bojaznijo.

GALIŠKI SKANDAL.

Dunaj, 17. decembra. Stapinski izjavlja v časopisih, da se je Długosz hotel z njim spraviti, a je to odklonil, dasi mu je ponujal 300.000 kron. Neki poljski stranki očita, da je dobila 1911 dva, ob zadnjih deželnozborskih volitvah pa tri milijone kron. Długosz mu je res dajal denar, ker so strankine organizacije sodile, da naj jih večkratni milijonar Długosz vzdržuje. Hvalil je zato po shodih Długoszovo strankarsko požrtvovalnost, a vedel ni, da si je pustil Długosz po vladi vrniti, kar je za stranko izdal.

Dunaj, 17. decembra. Stapinski izstopi s svojimi osmimi pristaši iz »Poljskega kola«.

HUERTA DIKTATOR.

Mehiko, 17. decembra. Kongres je podelil do novih volitev predsednika, ki bo 2. aprila 1914, Huerti diktatorsko oblast in se odgodil.

SREČEN DEDIČ.

Pariz, 17. decembra. Kasacijski dvor je potrdil testament grofa Julija Perrocheta, ki je volil nekemu kočijažu 7 milijonov.

Dnevne novice.

Ožja volitev v Idriji. V soboto se vrši v Idriji ožja volitev med dekanom Arko in liberal. kandidatom Ganglom. Dekan Arko je dobil 181 glasov, Gangl 147. Ebin Kristan 126. Liberal. stranka se je socialni demokraciji za pomoč, ki ji jo je nudila pri volitvi v splošni skupini in po svojem časopisju, slabo oddolžila. Mislili smo, da bo v Idriji oddanih toliko liberalnih glasov za socialnodemokratskega kandidata, da bi prišel socialni demokrat v ožjo volitev z dekanom Arkotom. To bi zahtevala od liberalcev navadna dostojnost do bojnega tovariša. Pa liberalci so do socialnega demokrata taki, kot do drugih. Kjer morejo koga v svojo korist osterparijo. V Ljubljani so pokradli liberalni agitatorji socialni demokraciji celo vrsto glasov, kljub temu pa hoče včeraj »Slovenski Narod« diktirati socialni demokraciji volilno varlo za

ožjo volitev v Idriji. „Narod“ si domišljuje, da so generalni štab za socialno demokracijo gospodje v „Narodni tiskarni“, katerim bi bilo seveda jako ljubo, ako bi socialni demokratje vedno hodili zanje samo po kostanj v ogenj in da bi pomagali izvoliti v Idriji najbolj naivnega in omejenega kandidata, kar jih je nastopilo pri letošnjih deželnozborskih volitvah. Če bo odločevala resnična skrb za Idrijo in nesebično delo, tedaj bodo v Idriji vsi poštenilci v soboto glasovali za dekana Arkota.

— **Volitev dveh poslancev v trgovski in obrtni zbornici.** Včeraj 16. t. m. popoldne ob 5. uri se je izvršila v trgovski in obrtni zbornici volitev dveh poslancev za deželni zbor. Oddanih glasov je bilo 21. Od teh sta dobila dr. V. Ravnihar 12 glasov in inženir Milan pl. Šuklje 12 glasov, ki sta izvoljena. Svetniki S. L. S., držec se načela, da bi trgovsko in obrtno zbornico v deželnem zboru morali zastopati edino le člani zbornice, to je en obrtnik in en trgovec, so oddali svoje glasove, zbornična članoma Podlesnik Franc ml., trgovcu in Ložar Jernej, krojaškemu mojstru, katera dva sta prejela vsak po 7 glasov, dočim sta dva nemška zbornična svetnika oddala prazne glasovnice. Dva nemška zastopnika in pa Iv. Hribar se volitev niso udeležili.

— **Ivan Hribar — deželni poslanec.** Že pred tedni se je čulo, da se je pri bivšem županu ljubljanskem I. Hribarju pojavila misel, da hoče postati zopet deželni poslanec. Najbolj komodna izvolitev seveda bi bila trgovska in obrtna zbornica. Hribar si je mislil: vseh članov trgovske in obrtne zbornice je 24, med katerimi je tudi On sam. Treba bo pridobiti samo še 12 članov naprednih svetnikov in On se bo povrnil zopet v javno življenje. Hribar je pa pil na medvedovo kožo. Kaj se je godilo v klubovi seji liberalnih zborničnih svetnikov, tega ravno ne vemo, znano je samo to, da so nekateri svetniki uprli Hribarjevi izvolitvi. Hribar pa ni bil navzoč pri klubovi seji in to je bila ravno napaka, katera se je kruto maščevala, kajti znano je, kako je včasih Hribar znal s svojo navzočnostjo hipnotizirati liberalne svetnike. Včeraj je v posvetovalnico, kjer se je vršila volitev dveh dež. poslancev, nekoliko po 5. uri samozavestno vstopil Iv. Hribar. Šel je naravnost k predsedniku Knezu ter ga vprašal, kaj je klub sklenil, koga bodo volili za dež. poslanca. Ko je pa zvedel, da njega ne bodo volili, je vzkliknil: **Jaz zahtevam, da me volite, sicer je to izdajstvo, če mene ne marate voliti, pa tudi mojega glasu ne dobite.** Potem je Hribar vzel klobuk in odšel, ne da bi se udeležil volitve. Tako se je izpodmaknil stolec Hribarju v dež. zbornici, na katerem je mislil, da že varno sedi! Vrgli so ga njegovi znani prijatelji.

V mestih Kranj—Škofja loka je končni uradni rezultat naslednji: Profesor Ant. Sušnik 292, dr. K. Triller 298, neveljavnih 21 glasovnic. Liberalna stranka se te „zmage“ nima povoda veseliti. Liberalnega generala bi bil profesor Sušnik pri prvi svoji kandidaturi podrl, če bi se v Škofji loki ne pojavili vsega obžalovanja vredni lokalni spori.

Vrhnik—Postojna—Lož. Na Vrhniki je bilo pri včerajšnji volitvi naslednje razmerje: dr. Janko Marolt 244, dr. Lavrenčič 104 glasove. Uradno poročilo o skupnem rezultatu se glasi: dr. J. Marolt 329, J. Lavrenčič 451 glasov, 11 glasovnic neveljavnih, 1 glas razcepljen. Zanimivo pri včerajšnjih volitvah je bilo to, da so bile uradne glasovnice take, da so volilno tajnost naravnost izključevale. Papir glasovnic je bil tenak in tako prozoren, da o volilni tajnosti pri včerajšnjih volitvah ni govora. To je posebno v tem okraju prišlo v dobro liberalnemu kandidatu.

— **Prvi naskok na Dolenjska mesta.** Tako je krstil sam »Slovenski Narod« kandidato S. L. S. v dolenjskih mestih. Letos je S. L. S. v dolenjskih mestih prvokrat kot taka nastopila in pokazalo se je, da je prvi naskok bil že precej krepak. Takih naskokov liberalna nasilnost na Dolenjskem ne bo mnogo prenesla. K včeraj priobčenim rezultatom omenjamo še Metliko, odkoder nam je včeraj brzojavka prepozno došla. Kandidat S. L. S. profesor Remec je v Metliki dobil 92 glasov, liberalec Matzele 154 glasov. Skupno je kandidat S. L. S. v Dolenjskih mestih dobil 380 glasov, liberalni kandidat Matzele 597, 3 glasovi so bili razcepljeni, 30 glasovnic je bilo neveljavnih. »Zavedni narodni dolenjski meščani«, kakor se nazivajo liberalci v »Narodu«, so izvolili torej Matzelleta, ki je še pred šestimi leti pravil po Kočevskem, da je nemškega prepričanja in je bil še pred 15 leti zagrižen nemški nacijonalec.

— **Blag rodoljub.** Pred kratkim v Enzensdorfu pri Dunaju umrli znani rodoljub gospod Jakob Pukelj se je v svoji oporoki spomnil tudi obmejnih Slovencev. Volil je »Slovenski Straži« 200 K. Blagemu dobrotniku, kateri naj bi našel obilo posnemalcev, bo »Slovenska Straža« ohranila trajen in časten spomin. Med drugim je rajni g. Pukelj zapustil 10.000 K za dijaško ustanovo, 8000 K pa za enako ustanovo v »Dijaškem semenišču« v Mariboru. Izrecno pa stoji v oporoki, da morajo prosilci imeti dobre rede iz veronauka in slovensčine. Iz tega se vidi, kako zaveden katoličan in Slovenec je bil rajni. Nadalje je volil po 100 K podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Pragi, na Dunaju in v Gradcu.

— **Umrl je v Kočevju posestnik in trgovec z usnjem Karol Braune,** star 77 let. — **Umrl je v Trstu gosp. Vekoslav Furlan,** predstojnik računskega oddelka višje deželne sodnije.

— **Liberalne komisije** po deželi so čudno postopale, kot se nam poroča. V Slavini je bil veljaven glas za Gašpareta: Caldo Maroni, ker so Gašparetovi dediči kostanj pekli, v Zagorju pa je bil neveljaven glas: dr. Vladislav Pegan, državni poslanec v Ljubljani. Ta napaka je grozna. Vprašamo, kam bi neki to pismo šlo s takim naslovom, kdo bi ga dobil.

— **Liberalna hvaležnost.** Iz Reške doline se nam piše: Poročali smo, kako krasno je uspela sadna razstava na Premu. Največ se je zanj trudil župnik g. Škrjanc. Na tisoče je prišlo denarja med ljudi, po širnem svetu je zaslovelo naše sadje, mnogo tujih listov je prineslo slike in poročila. A liberalna hvaležnost? Gostilničar Grahar, kjer se je vršila razstava, je skupil toliko, da so bili vsi prostori premajhni, da je vsega zmanjkalo, a hvaležnost? Sedaj so bili pa najhujši agitatorji za Gašpareta, od kjer nikdar niso in ne bodo ficka dobili. Ljudje so rajši poslušali Cvetanovega študenta, ki je bil pri vojaki degradiran. To si bomo zapomnili.

— **Seja Zveze Orlov in Kranjske podzveze** se vrši v četrtek točno ob 6. uri zvečer v posvetovalnici K. T. D.

— **Podaljšane božične počitnice za šole.** Avstrijski naučni minister je za letos izjemoma odredil, da se pouk na srednjih šolah, licejih, učiteljskih, trgovskih in navtičnih šolah po božičnih počitnicah prične šele v ponedeljek 5. januarja 1914, namesto 3., ki pade na soboto.

— **Prememba posestva.** Gostilno na Brezjah Ussaj, prej Pezdich, je kupil dne 12. t. m. na javni dražbi Ivan Jalen iz Rateč na Gorenjskem za znesek 33.600 K.

— **Brezsrčna hči.** Iz Loč na Koroškem poročajo, da je 73 letno prevžitkarico Marjeto Sitar te dni njena hči spodila od hiše. Nesrečna starica je v obupu skočila v Dravo in utonila.

— **Ustanovna skupščina podružnice „Pravnik“ za Trst in Istro v Trstu** se vrši v nedeljo dne 21. t. m. ob 11. uri popoldne v prostorih „Slov. Čitalnice“ (Narodni Dom v Trstu). Pripravljali odbor je razposlal nad 250 pravnikom raznih strok tozadevna vabila in pričakuje, da se bodo vsi odzvali. Oni gospodje, ki še niso vposlali izjave, so naprošeni, da to store vsaj do ustanovne skupščine. Za slučaj, da kdo od gg. pravnikov pomotoma ni prejel povabila, je tem potom vljudno vabljen, da pristopi kot član k podružnici in se, ako le mogoče, udeleži tudi skupščine.

— **Poštni promet za Božič in Novo leto** Ker se za praznike poštni promet silno pomnoži, so se ukrenile te-le odredbe: Dne 21. t. m. (nedelja) se bodo raztegnile uradne ure pri predaji pošiljatev vozne pošte, kakor ob navadnih dneh, do sedmih zvečer. Občinstvo se zato nujno opozarja v svojem lastnem interesu in pa, da olajša pošti poslovanje, da odda pošiljatev, v kolikor mogoče, že v dopoldanskem času ali vsaj kmalu popoldne, da se jih bo dalo še tisti dan odpraviti. Da se bo poštna manipulacija lažje in hitreje razvijala, je priporočati, da se pošiljatev, njih obsežnosti, teži in transportni daljavi primerno trdno in trepežno zavijejo, in da je naslov natančen in razločen (če je treba ime ulice, hišna številka, nadstropje, šteč. vrat). Naslov bodi zapisan neposredno na ovoj sam, če to ni mogoče, ga je prišiti na pošiljatev ali pa trdno in sceloma prilepiti nanjo, nikakor pa ne samo pripečatiti. Priporočati je tudi, da se dene v pošiljatev še eden, popolnoma enak naslov, ker se jo na ta način lahko odpošlje tja, kamor je namenjena, tudi tedaj, če je zunanji naslov odletel ali če se je zbrisal. Taka pošiljatev se odpre in preišče v nji drugi naslov. Zeleti je tudi, da stranke spremnice pravilno izpolnijo

in vsebino natanko označijo, da se izognejo pri predaji vsakterim neprilicam. Posebno se opozarjajo na pošiljatev, ki so podvržene užitnini. Pri takih pošiljativah, ki gredo v mesta, kjer je uvedena užitnina, kakor Dunaj, Praga, Gradec, Trst itd. je priporočati da se na naslovni strani pošiljatev same in na spremnici označi vsebina v tistih množinah (kilogrami, litri, komadi), po katerih se zaračuna užitnina, da gre tako tudi poslovanje pri odmeri užitnine hitreje izpod rok. Da se tudi dospele pošiljatev ročneje dostavljajo, se stranke nujno naprošajo, da dostavljavca čim hitreje in brez zamude časa odpravijo s tem, da oddajne listke hitro podpisajo in pristojbino z drobižem poravnajo, ker menjava večjih bankoncev dostavljavca silno zamudi, najmanjša zamuda pa na splošni promet neugodno vpliva. Za pošiljatev do pet kilogramov je dostavnina 10 v, za težje 20 v. Če gre k eni spremnici po več paketov je plačati dostavnino za vsakega posebej. Končno se opozarja občinstvo še na to, da ne gre prilepljati na dopisnicah in razglednicah dobrodelnih in varstvenih kolekov na prostor, ki je odmenjen naslovu, ker se sicer take pošiljatev smatrajo za pisma, ki morajo biti kot taka frankirana, pa mora zanje plačati naslovnik naknadno poštnino.

— **Požari na Bledu.** Tu so se zopet zgodili požari. 14. t. m. je med 3. in 5. uro zjutraj zgorel hotel „Austria“ na Mlinem, last Andreja Tollazzija. Gospodar se je nahajal v Gradcu in hotel je bil zaprt. — 15. t. m. zjutraj je do tal pogorela lesena delavnica tesarskega mojstra Janeza Kokalja v Gradu. Požar v hotelu „Austria“ je nastal baje v podstrešnih sobah; v obeh slučajih se sumi, da je bil ogenj zaneten.

P. n. gg. volilcem v Kamniku, Radovljici in Trzinu!

Za zopetno mi izkazano častno zapujanje, da ste me ponovno izvolili za Vašega poslanca v deželnem zboru, Vas prosim, da sprejmete mojo najiskrenejšo zahvalo. Bodite preverjeni, da bodem vedno svoje dolžnosti izpolnjeval, kakor dosedaj tudi v prihodnje, v resnični napredek svojih volilnih okrajev in lepe naše domovine. Prosim Vas, stojte mi na strani in podpirajte moje stremenje po resničnem napredku. Le skupno vzajemno delo bode imelo uspeh.

V Ljubljani, 16. dec. 1913.

Dr. Vinko Gregorič,
deželni poslanec.

Volilcem Kranja in Škofjeloke!

Dobro ste se držali! — ponosen sem na Vas. Srčna hvala Vam! Umazana megla liberalizma in terorizma se je dvignila visoko nad Vaši lepi mesti — skoro bo jasno. Izginili bodo tudi zadnji oblački kratkovidnosti in neodločnosti in zasvetilo bode jasno solnce dela in napredka tudi pri Vas! Bog Vas živi!

Ljubljana, 17. decembra 1913.

ANTON SUŠNIK,
c. kr. profesor.

Izjava.

Nasprotniki so tikoma pred volitvami izdali na stotine letakov in jih po svojih ljubljanskih in kamniških agitatorjih razstali po hišah v mestu in okolici, vse to na večer in ponoči pred volitvijo, da ja ni bilo več mogoče podlih in nesramnih napadov na občinski odbor zavrniti in občane poučiti. — V teh letakih se namreč poleg pisma dr. Ravniharja posebno naglašajo, da je **meštni občinski svet v Kamniku pomagal sramotno izdati koristi Kamničanov glede železnice.**

»Slovenski Narod« pa piše prav masno, da je bil življenjski interes izdan in prodan po želji klerikalnega županstva.

Tako lagati zamorejo le ljudje za resnico gluhi in slepi. Prav podpisano županstvo je v še ne dveletni dobi svojega poslovanja vsestransko se trudilo in delalo, da izvojuje železniško zvezo Polzela — Motnik — Kamnik. Kot priče temu navajamo: **Železniško in vojno ministrstvo, posebej bivšega vojnega ministra Aufsenberga, deželni železniški in lokalni odbor, vsa županstva v okolici, barona Apfaltrerna in končno še celo liberalni odbor meščanske korporacije v Kamniku, ki se je pa žal zelo neugodno odzval predloženju mestne občine.**

Da se je pa za časa liberalnega gospodarstva v mestu Kamnik zares v

tej za mesto vitalni zadevi premalo storilo in so mnogi liberalni kamniški meščani s svojo nerazsodnostjo železniškemu vprašanju za Kamnik več škodovali nego koristili, zato pač ne more biti odgovorno sedanja županstvo, katero hoče z občinskim zastopom slejkoprej z vso odločnostjo se potegovati za koristi in napredek mestne občine.

Mestno županstvo Kamnik,
dne 17. decembra 1913.

Dr. Julij Derčani,
mestni župan.

IZ JAVNE SEJE TRGOVSKE IN OBRTNE ZBORNICE.

Včeraj ob 6. uri zvečer se je vršila javna seja trgovske in obrtne zbornice. Zbornica je razna naznanila sprejela na znanje. Trgovskemu društvu »Merkur« je zbornica dovolila 500 kron podpore, deželni zvezi kranjskih obrtnih združ 150 kron podpore, deželni zvezi gostilničarskih združ 200 kron in gremiju trgovcev v Ljubljani za gremijalno trgovsko šolo 500 kron podpore. Zbornični proračun za leto 1914. se je odobril s pristavkom svetnika Kregarja, da se zviša obrtno-pospeševalnemu uradu podpora za 250 kron. Cenzorji pri podružnici avstro-ogrške banke v Ljubljani ostanejo isti, kakor dosedaj. V industrijski svet se je izvolil svetnik Lenarčič. V kuratorij obrtno-pospeševalnega urada so bili izvoljeni kot člani: Stare, dr. Murnik, kot namestnika pa Schrey in Rohrman. V deželno zvezo za tujski promet je bil zborničnim zastopnikom izvoljen Schrey. Kot zastopniki zbornice v odborih obrtnonadaljevalnih šol v Idriji, Cerknici, Radečah in Črnomlju so bili imenovani: Lapajne Dr., Šerko Fr., Podlesnik Dav. in Penko Iv. Za člana obrtnega sveta se izvolil svetnik Fürsager. Svetnik Kregar je stavil nujni predlog: Predsedstvu zbornice se naroča, da pri vodstvu c. kr. državne železnice vse potrebno ukrene, da to skladišče, oziroma rampo na postaji v Šiški čimprej razširi in preuredi, tako da se bo promet mogel hitreje vršiti, oziroma da bo preskrbljeno, da se bo lahko najhitreje izkladalo, oziroma nakladalo. Predlog je bil soglasno sprejet. — Svetnik Ložar je stavil predlog, da bi se predsedstvo obrnilo do poštne uprave, da bi se na Martinovci cesti vsak dan redno trikrat pobirala pisma in pa da bi se v Zalokarjevi ulici postavil poštni nabiralnik. Soglasno sprejeto. — Sledila je tajna seja, pri kateri so se oddale razne podpore.

VOLITVE V HRVAŠKI SABOR.

Zagreb 17. decembra. Po dosedanjih poročilih je zmagala koalicija v 45., Starčevićeva stranka prava v 12, Frankovec v 10, centum v 2, vladni kandidat v 16, seljačka stranka v 3 okrajih. Ožje volitve bodo v 28, 41, 64, 70 in 88. volilnem okraju.

Izvoljeni so po dosedanjih poročilih Starčevićanci Ivan Persić, Franjo pl. Kufrin, dr. Anton Pavellić, Cezar Akačić, dr. C. Petričić, Marko Milevšinić, Dragotin pl. Hrvoj, Stjepan Zagorac, dr. Petar Majer. — **Koaliciji** pripadajo sledeči poslanci: dr. I. R. Kraus, Lj. Babić-Gjaleski, Gjuro Miscević, Pero Frajnović, Pajo Obradović, dr. S. Budisavljević, Svet. Pribičević, dr. B. Medaković, Vazo Muacević, dr. B. Mazuranić, F. S. Križ, dr. Pero Magdić, dr. E. Lukinić, G. Modrušan, Mirko Veslač, Srga Tuskan, B. Budisavljević, dr. D. Peles, Avrel Rauer, dr. M. Marković, dr. Franjo Poljak, dr. Iv. Lorković, dr. Ivan Ribar, dr. Ivan Paleček, dr. G. Manojlović, dr. Dušan Popović, Giga Jović, dr. G. Šurmin, Miroslav grof Kulmer, zagrebški župan Holjac, dr. V. Hrisković, dr. Vi. pl. Nikolić, dr. M. Rosić, dr. V. Novosel, N. Hercegovac, dr. A. Badaj, Stjepan Cerovac, Josip Werklein, V. Wilder, dr. H. Hinković, Mijo Citinger, dr. Edv. Kürsner, Jožef baron Rajčić, Cokić Simeonović, dr. Sr. Popović, pl. Hveljanović, Kutusović. — **Frankovec** so prodrli s sledečimi kandidati: dr. Aleks. Horvat, dr. Ivo Frank, St. Vusečić, dr. A. Polić, Josip Milković, St. Pavunić, Fr. Novak, Ivan Zatluka, dr. Vi. Prebeg.

Nadalje so bili izvoljeni sledeči samostojni unionisti: grof Teodor Pejacевич, dr. S. Šumanović, Lazar Sekulić, dr. A. Rakodeczay, dr. I. Silović, grof. A. Janković, Anatol Janković, Nik. Petrović, dr. Propš. — **Srednji klub:** dr. Anton Pinterović, dr. F. Zbierzowski. — **V Zagrebu** so zmagali z velikimi večinami vsi kandidati koalicije (dr. Šurmin, grof Kulmir, Holjac). Vlada je zopet popolnoma čuvala zakon o svobodi in o čistosti volitve. Vojakov in orožnikov na volišča niso pošiljali, kakor ob Khuen Hederwaryjevih in poznejših časih. Imena izvoljenih poslancev seljačke stranke niso še znana. Ta stranka je bila najbolj poražena. Srbska radikalna stranka ni dobila toplot nobenega mandata.

Primera z volitvami leta 1911 kaže (ne vpoštevajoč rezultat 5 ožjih

volitev, ki se imajo danes še izvršiti) sledečo sliko: **Koalicija** leta 1911 27, zdaj 45; **Stranka prava** leta 1911 29, zdaj ločena v dve ostro nasprotujoči si stranki 12 + 10 = 22; **Seljačka stranka** leta 1911 9, zdaj 3; **srbski radikalci** leta 1911 6, zdaj 0; **Unionisti** leta 1911 22, zdaj 10; **Srednji klub** leta 1911 1, zdaj 2.

Zadnje končno poročilo o rezultatih volitev na Hrvaškem.

Zagreb. Volitve so prinesle nagodbene stranke zelo veliko večino. Nagodbene stranke štejejo namreč brez virilistov in če jim priračunamo seljačko stranko 63 poslancev, državno-pravna opozicija, ki je pa razcepljena, 21 poslancev. Definitivni rezultat je: Koalicija 45, unionisti in srednji klub 15, Starčevićanci 11, Frankovci 10, seljačka stranka 3, ožje volitve 4. V Zagrebu se je vršila večera velika manifestacija. Množica se je z bakljami podala pred banovo palačo in vzklikala: »Živela koalicija!« »Živel ban!« »Živel hrvaški sabor!« »Živel ustav!«

Ljubljanske novice.

IGRA »MALA PEVKA« NA LJUDSKEM ODRU V LJUBLJANI.

Za igro »Mala pevka«, ki jo bodo prihodnje nedeljo uprizorili naši diletantje na Ljudskem odru, je, kakor čujemo, veliko zanimanje. Glede časa uprizoritve se je določilo, da bo začetek ob peti uri popoldne, ne pa ob četrti, kakor se je prvotno sporočilo. Vstopnice se prodajajo v Katoliški bukvarni, v našem konsumu v Ljubljani na Kongresnem trgu in na Glincah in v župnišču na Viču. Opozorimo, da bodo na galeriji stojišča le za ženske, v parterju pa za moške.

Ij Volitev v Ljubljani. Izid volitev v I. volilnem okraju je bil naslednji: Volišče v šoli pri sv. Jakobu. Kregar (S. L. S.) 402, dr. Pogačnik (S. L. S.) 396, dr. Novak (lib.) 473, J. Reiser (lib.) 473, Mlinar (soc. dem.) 22, Fr. Bartl (soc. dem.) 22, K. Pammer (Nemec) 71, Staudacher (Nemec) 71, razcepljenih 6, praznih in neveljavnih 42. — Volišče v šoli na Čojzovi cesti. Kregar 216, dr. Pogačnik 207, dr. Novak 720, J. Reiser 715, Mlinar 42, Bartl 42, Pammer 186, Staudacher 184, praznih 67, neveljavnih 4, razcepljenih 30. Kregar skupno v tem okraju 618, dr. Pogačnik 603, dr. Novak 1193, Reiser 1188, Nemca 255 ozir. 257, socialna demokrata po 64 glasov. — Izid volitev v II. volilnem okraju je bil naslednji: Kregar 272, dr. Pogačnik 265, dr. Tavčar 377, Ribnikar 372, Staudacher (Nemec) 36, Pammer (Nemec) 34, Stermšek (soc. dem.) 30, Zupan (soc. dem.) 30, razcepljenih 8, praznih 35. — Volišče v Unionu: Kregar 272, dr. Pogačnik 263, dr. Tavčar 677, Ribnikar 661, Staudacher 167, Pammer 171, Stermšek 70, Zupan 71, razcepljenih 5, praznih in neveljavnih 53. Skupno: Kregar 544, dr. Pogačnik 528, dr. Tavčar 1054, Ribnikar 1033, Staudacher 203, Pammer 205, Stermšek 100, Zupan 101, razcepljenih 13, praznih in neveljavnih 88. Liberalci so veseli, da v svoji glavni trdnjavi v Ljubljani niso prišli s S. L. S. v ožjo volitev. Strah liberalcev, da jih S. L. S., ki v Ljubljani pred šestimi leti niti oficijelno nastopiti ni mogla spravi že letos v mestni skupini in skupini v ožjo volitev, je znak, da liberalci čutijo, da S. L. S. tudi v Ljubljani kljub vsej liberalni gonji vedno krepkejša postaja in da je ona edini resni njihov nasprotnik. Pred 12 leti sta imela pri deželnozbornski volitvi opozicijonalna kandidata 297 glasov, pred šestimi leti, ko je poleg opozicijonalnega kandidata dr. Gregoriča kandidiral dr. Ravnihar in sta dobila ta dva kandidata tudi precej liberalnih glasov ter so liberalci upili, da so ju volili tudi Nemci do 940 glasov, pri dopolnilni ožji volitvi 15. septembra lani sta dobila izrečna kandidata S. L. S. Pogačnik in Kregar eden 1002 glasova, drugi 999 glasov, letos smo dobili v mestni skupini 1162 popolnoma samostojnih glasov. Liberalci so tudi napredovali za približno 200 glasov, kar pa so storili prvič na račun socialne demokracije, drugič na račun prekratke reklamacijske dobe, vsled katere je cela vrsta neopravičencev zanje volila, in tretjič je bilo, naših volilcev izpuščenih toliko, da če upoštevamo vse te tri točke, dejanskega napredka pri liberalcih ni nič. Nadaljni naš napredek v Ljubljani bo zagotovila podrobnejša naša organizacija, pri kateri naj vsak naš somišljenik pomaga po svoji moči. Tako homo strah liberalcev pred četami S. L. S., ki že krepko stoje sredi liberalne liberalne trdnjave, z vsakim dnevom bolj opravičevali.

Ij Liberalni račun v ljubljanski rači. Liberalci so na deželi imeli v vsakem okraju proti nemu našemu kandidirali po več kandidatov in število

vseh na vse te kandidate oddanih glasov so računali tako, kakor bi en liberalni kandidat združil te glasove proti našemu kandidatu. Sedaj naj ta račun napravijo v Ljubljani. Po tem računu imata v Ljubljani naša kandidata skupno več glasov kot ljubljanski župan.

Ij Volilna tajnost v rokah ljubljanskega župana. Župan dr. Tavčar je včeraj, ko je prišel volit v Union na svetnik Gailhofer, odprl njegovo glasovnico in pogledal ali je prazna ali ima kaj napisanega. To delo je opravičeval s tem, »da mora pogledati, ako niste dve glasovnici skupaj«. Proti takim volitvam v Ljubljani bi bil na mestu krepak ugovor.

Cebalov avtomobil je včeraj vlačil volilce za liberalce do poldneva na volišče. Pred Zupanovo gostilno pred sv. Jakobom, kjer je bil liberalni volilni lokal, pa ga je doletela usoda. Policia je ko štatirala, da nima šofer oblasti-vene licence in ga ustavila. Slučajno je prišel mimo naš kandidat dr. Pogačnik in obsuli so ga liberalni agitatorji kot sršeni, misleč, da je on povzročil zanimivo aretacijo. Ko se jih je srečno otresel, se je avtomobil pod varstvom stražnika odpeljal v zapor. Ne vpitje pijanih agitatorjev, ne pravni nauki dr. Zupanca, sina dvornega svetnika, niso mogli pomagati liberalcem iz te blamaže.

Ij Znanstveni večeri Leonove Družbe. — V četrtek, dne 18. decembra predava v verandi hotela Union dr. France Stelc o varstvu spomenikov.

Ij Francoska operna noviteta: »Zongler Matere Božje« se godi na sejm, v samostanu in v cerkvi. Krasne bodo nove kulise po vzoru dunajske dvorne opere. Na sejmju bodo koze, krave, osli, gosi in druge domače živali. Za Božič primerna opera. Starši, privedite odrasle otroke seboj! Vstopnice na razpolago v Šeškarkovi trafiki.

Ij Premijera Nušičevega »Sveta.« Nušičev »Svet« je na odru dež. gledališča še precej ugajal — kot umotvor nima enotnega liva, je kompromis med burko, satiro, farso in idilo. Četrto dejanje je mučno in za pol predolgo, prvo preidilčno. Sujet lep in vreden satire. Jezikanje ljudi in umešavanje opraviljiv v rodbino je kratka vsebina. Hinavščina in zloba sta dobro pogojeni. Danilo-Porenta v celoti izboren, kostum, maska in igranje vse lepo. Enaka, zlata vredna Juvanova-Zidanova. Tretja absolutno najboljša Gorjupova-Jelica — napredujoč, lep talent, samo pod oči ne šminke in pri joku ne semtertja veselega obraza! Drugače vseskozi izborna. Bukšekova Ana, Šestov muzikant in Povhetov-Srebotnjak so bili vseskoz prav dobro študirani tipi in smo jih bili veseli. Gjorgjevičeva Nada ni zadela pravega tona in se mora absolutno odvaditi hrvačenja. To silno moti! Winterova-Jeranova je bila slaba karikatura, ki ni spadala ne po igri ne po kostumu v okvir igre. Marjana ne spada na oder. V celoti je predstava izborna naštudirana in prav vestno režirana (Danilo). Tempo naj bude še hitrejši.

A. R.
Ij Nušičeva komedija »Svet« se jutri v deželnem gledališču ponovi.

Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani vabi k predavanju, ki se vrši v četrtek točno ob pol 8. uri v društvenih prostorih. Predava č. g. profesor dr. Josip Jerše.

Ij Odpovedana zabava. Na dan 17. t. m. napovedani družinski večer častnikov in uradnikov tukajšnje garnizije odpade.

Ij Umrli so v Ljubljani: Uršula Kregar, užitkarica, 73 let. — Ana Rupar, žena železn. mizarja, 53 let. — A. Japelj, žena skladišnega delavca, 32 let. — Helena Praprotnik, hči knjigovodje, 7 let. — Viktorija Wildman, brivčeva hči, 4 leta. — Marjeta Buseti, gostja, 66 let.

Ij Osleparjen živinorejec. Te dni je posestnik Ivan Zalar iz Dobravice pri Studencu pripeljal na ljubljanski kolodvor vola, katerega je prodal za 370 kron. S tem denarjem se je po Kolodvorski ulici podal v mesto. Tu se mu je pridružil neznan mlad človek in ga vprašal po tem in onem. V bližini ljudskega kopališča se je

pojvil pred njima neki drug mlad človek, kateremu je kakor ponevedoma padla na tla v robec zavita listnica. To listnico je Zalarjev spremljevalec hitro pobral in Zalarju zašepetal naj bo tiho. Nato je listnico odprl in pokazal Zalarju, da se v njej nahajajo bankovci; velel je Zalarju, da gre z njim v Nunsko ulico, kjer si bosta denar razdelila. Ko sta dospela do srede Nunske ulice, je naenkrat stopil prednja dotični človek, ki je bil »izgubil« listnico in zahteval od Zalarja, da mu njegovo listnico vrne. Zalar je ogorčen potegnil iz žepa svojo listnico s 370 kronami in jo pomolil neznanču, češ: to je moj denar. Neznanec je vzel listnico, jo pregledal, nato jo pa sam vtaknil Zalarju nazaj v žep. Nič hudega sluteči Zalar se je nato vrnil v mesto, neznanca sta pa skupaj odšla v nasprotni smeri. Ko je Zalar čez nekaj časa le pogledal v svojo listnico, je bila — prazna. — To je že jako znan lopovski način in je le čudno, da se še vedno kdo dobi, ki nasede. — Lopova sta približno po 25 let stara; eden je bil ogrnjnjen s pelerinom, drugi je bil oblečen v jopič.

Štajerski deželni zbor bo v januarju sklican? Listi poročajo, da je deželni glavar grof Attems sklical načelnike deželnozbornskih strank na posvetovanje glede eventualnega sklicanja dež. zbora v januarju v svrhu saniranja deželnih financ.

Š Poslanec Wastian je prosil in tudi dobil dopust kot mariborski podžupan. 2. decembra je Wastian odložil tudi načelstvo v Študmarki in je glavno vodstvo v svoji seji 10. t. m. njegov odstop začasno vzelo naznanje, dokler se ne pojasni znana afera.

Zadnje vesti.

KARDINAL RAMPOLLA.

Rim, 17. decembra. O smrti kardinala se poroča: Kardinal je vsled preveč dela bolehal zadnja leta na otrpjenju živcev. Zadnje poletje je bolehal na angini pectoris. Zdravniki so mu svetovali mir. Zadnje dni se je kardinal prehladil. Maše ni mogel brati. Ob pol 12. uri, ko je šel komornik pogledat v sobo, je našel kardinala že v smrtnem boju. Mons Rocchi je podelil kardinalu absolucijo, nato pa šel obvestiti v Vatikan kardinala Merry de Vala.

DVA RUDARJA NAŠLI ŽIVA!

Divača, 17. decembra. Danes ob 5. uri zjutraj se je posrečilo priti do ponesrečenih rudarjev. 2 so našli še živa, 1 mrtvega. Upanje, dobiti še ostalih 9 pri življenju, je zelo majhno.

Gorenje Ležeče, 17. decembra. Najdena še živa delavca v vremskem rudniku sta Rumuna z Ogrskega. Našli so ju danes ob 5. uri 10 minut zjutraj. Bila sta še pri močeh, eden je šel še peš do bližnje hiše, na zraku pa sta potem oslabela. Odpeljali so ju v Trst v bolnico. Prvo njuno vprašanje je bilo: »Kateri dan je že?« Tretji, Žužek iz Skoflje, je bil mrtev blizu izhoda. Preden vse dobe, preteklo bo po izjavi Pristerja še 14 dni.

10 MRTVIH NAJDENIH!

Trst, 17. decembra. Danes opoldne so našli v jami v Vremskem Britofu še 10 rudarjev mrtvih.

ZAHTEVE AVSTRIJSKE MORNA-RICE.

Dunaj, 17. decembra. Mornariški minister zahteva 4 nove dreadnoughte (300.000.000), 4 križarke (60.000.000 K) 6 parnikov (24.000.000 K), 12 torpedovk (18.000.000 K), 4 podmorske čolne 12 milijonov kron), 2 donavska monitorja (4.000.000 K); skupaj 418.000.000 K. Ministrski svet je to dovolil. Kje dobe denar, še ni znano.

LOKALNE ŽELEZNICE.

Dunaj, 17. decembra. Vlada predloži jutri zbornici predlogo o lokalnih železnicah. Zgraditi nameravajo 94 prog, ki bodo 437.000.000 K stale. Vlada prispeva za 287.000.000 K. Za Štajersko in Kranjsko je v vladni predlogi določena zgradba sledečih železnic: Polzela - Motnik in Domžale — Blagovica. S to predlogo zadeva seve še ni ravno v tem zmislu rešena.

TISKARSKO GIBANJE.

Brno, 17. Nemški listi včeraj zjutraj niso izšli.

Praga 17. Razven poluradnega »Prager Abendblatt« včerajšnji listi niso izšli.

Praga 17. »Reichenberger Zeitung« je ustavila svojo večerno izdajo.

Praga 17. Izdajatelji praških listov so sklenili, da ne bodo več časopisov izdajali.

Krakov 17. Razven treh tiskaren, med katerimi sta dve socialno-demokratski, so tiskarji povsod delo odpovedali in se v vseh tiskarnah v soboto preneha delati; le vseučiliška in državna tiskarna redno poslujeta. Listi izhajajo radi pasivnega odpora v omejeni obliki z izdatnimi zamudami.

HRVATSKE VOLITVE.

Zagreb, 17. decembra. Rezultat volitev je po hrvaških jutranjih listih sledeči: Koalicija 45, Unionisti 12, Starčevićanci 12, Frankovci 8, srednji klub 2, seljačka stranka 3, izv. strank 1, ožje volitve 5.

Zagreb, 17. decembra. Ožje volitve se vrše v Jaski med koalicijo in milinovcem, v Bošnjakih med koalicijonajem in seljačko stranko, v Vuki med srednjimi klubom in unionistom, v Garčini med milinovcem in koalicijo, v Predgradi med koalicijo in frankovcem.

EGEJSKI OTOKI.

London, 17. decembra. Angleška je predlagala, da ima Grčija dobiti Egejske otoke, razen Teneda in Imbra. Otoki se ne smejo utrditi. Dodekanezos pripade Turčiji, ko se lozanski mir izpolni.

NOV KORAK TRIPELENTENTE.

Pariz, 17. decembra. »Temps« poroča, da bo tripelententa zaradi nemške vojaške komisije v Carigradu storila nov korak.

Mnenje g. dr. Wagnerja, primarija v Bruneku.
Gospod J. Serravallo. Trst.

Mi je drago poročati Vam o porabi Vašega železnatega kina vina Serravallo, s katerim sem dosegel lepe uspehe pri konvalescentih, otrocih in pri slabokrvnih odraslenih, kateri so ga prav radi vzeli. Radi tega priporočam Vaš izdelek kar najbolje.
Brunek, 7. junija 1911.

Dr. Wagner.

Naravna **Bilinska kislá voda**
najbogatejši alkalični (natron-lithion) kistec na Češkem. Izborna dietetična namna na pijača. O vrednosti bilinske izvoolite vprašati hišnega zdravnika. 3851

Za **razširjanje dobrega.**

Adolf Labers, postajni načelnik v Nimburgu na Češkem piše: »S vporabo Astmol Astma praška in svalčic sem se popolnoma iznebil nadehu.« — »Dokaz o izbornosti tega praška.« — Astmol Astma prašek stane velika pločevinasta skatlja v lekarnah K 3—, Glavna zaloga: Apotheke zum Schwan, Schottenring 14, Dunaj I. 3394

Gostilna 3841 4
z zalogo piva

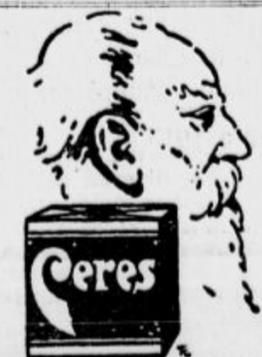
v dokazano nad 5000 kron dohodka se takoj odda. Kje, pove uprava tega lista pod št 3841.

Nihče

ne kupuj premoga ali briketov, dokler ne pozna kakovosti — pravi Fran Schwackhöfer, profesor in kemik na visoki šoli za kmetijstvo na Dunaju, v svoji obširni knjigi o kurivu iz leta 1913. Dokazano je tam, da češki premog in briketi prekašajo daleko vse vrste. Analize, pojasnila in naročila le v prodajni pisarni češkega premoga, briketov in koks, J. Paulin, Ljubljana, Nova ul. 3.

Najstrožja kritika potrjuje

popolno čistost in pristnost jedilne masti »Ceres«. Druge masti vsebujejo dostikrat do 15% vode ali drugih primesi, jedilna masi »Ceres« ne vsebuje ničesar enakega. Kdor kupi 1 kg jedilne masti »Ceres«, kupi v resnici 1 kg čiste masti. Pri vporabi se vzame vedno ¼ jedilne masti »Ceres« manj nego kake druge.




Tovarniška zaloga za alpske dežele
v Ljubljani. Pisarna Albert Pečevnik.



Nepopisno
veselje, nobene
tožave, negovati
Érdal
kremo za čevlje.

Kupujte le vzgalice: V korist obmejnim Slovincem!

Kurzne cene
dne 16. decembra 1913.

	K	h
Državne rente.		
4% konv. dav. pr. kron. renta (maj—nov.)	83	35
4% konv. dav. pr. kron. renta (jan.—jul.)	83	35
4-2% avstr. velj. papir. renta (febr.—avg.)	86	95
4-2% avstr. velj. srebr. renta (april.—okt.)	87	15
4% avstr. zlata renta, davk. prosta . . .	103	75
4% avstr. kron. renta (marec—sept.)	84	20
4% av. kron. renta iz l. 1912 (junij—dec.)	83	90
4% ogr. renta v zlatu	100	85
4% ogr. renta v kronah iz l. 1910. . .	82	45
4-1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1913. .	90	05
Druge javne zadolžnice.		
4% kranjsko deželno posojilo iz l. 1888.	—	—
4-1/2% kranjsko dežel. melior. pos. iz l. 1911.	92	75
4-1/2% kranjske deželne banke	94	—
4% bosansko deželno posojilo	82	—
4% obveznice Rudolfa, železnice	83	75
4% obveznice železn. Ljubljana-Kamnik .	92	75
4% obveznice dolenj. železnice	91	—
Srečke.		
4% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1610	—
4% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	455	—
Državne srečke iz l. 1864. po 100 gld. a. v.	689	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	330	—
5% don. travn. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	280	—
3% avstr. zemlj. kredit. srečke I. izd.	287	—
3% avstr. zemlj. kredit. srečke II. izd.	243	25
Bazilika budimp. iz l. 1886. po 5 gld.	26	90
Ljubljanske srečke po 20 gld.	62	—
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	53	50
Rudeči križ ogr. iz l. 1882. po 5 gld. . .	31	75
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lir . .	45	—
Josiv-srečke iz l. 1888.	15	—
Turške srečke	232	75
Srbske drž. tob. srečke iz l. 1888.	29	—
Akcije.		
Avstr. kreditni zavod	633	10
Avstro-ogrška banka	2048	—
Anglo-avstrijska banka	338	75
Dunajsko bančno društvo	518	—
Jadranska banka	428	—
Ljubljanska kreditna banka	408	—
Union banka	601	—
Živnostenska banka	275	40
Avstrijski Lloyd	620	50
Državna železnica	708	90
Južna železnica	104	75
Alpine	790	—
Škoda	788	75
Valute.		
20 frankov	19	03
20 mark	23	54
Sterling	24	09
Rubelj	252	72

Vsa tozadevna pojasnila se dobe tudi v podružnici c. kr. priv. avs. r. kred. zavoda v Ljubljani.

Naprodaj so 3852

smreke

v debelosti 4 do 20 palcev, 570 kosov jelk, ter 46 kosov trdega lesa. Več se izve na Rašci nad Srednj. Gameljnam.



Zlato polnilno pero

Penkala

je krasno

božično darilo,

ki ga obdarjenec stalno rabl. Pozor na znamko Penkala, ker samo ta je porok za izvrstno kakovost. Cena K 14.—, 16.—, 18.— in višje. Penkala polnilni svinčnik K 1-20. Razkošni svinčnik K 1-80 in 2-40. — Dobi se povsod. 2890

Edmund Moster & Co., A.-G.
Zagreb (Agram) Berlin.

Zahvala.

Za vse iskrene izraze sočutja, ki sem jih prejela ob smrti mojega ljubljenelega soproga, se vsem pri srčno zahvaljujem.
Posebno se še zahvaljujem gg. načelnikom, gg. nadsprevednikom, gg. sprevednikom in darovalcem krasnih vencev in vsem, ki so predragega rajnega spremili na zadnji poti.

Zalujoča soproga
Marjeta Torkar.

3853

Dva ključarska

= vajenca =

sprejme takoj Ivan Triller, stavbni in umetni ključavničar na Biedu. 3887

Dokazano dobro idoča

gostilna
in
mešana trgovina

(z vojaško kantino) na Štajersko se radi trajne bolezn. cen. proda. Cena 45.000 kron, gotovine se potrebuje 25.000 kron, drugo ostane lahko vknjiženo na posestvu. — Ponudbe in pojasnila Jos. Jęglitsch, gostilničar in posestnik, Slovenska Bistrica, Štajersko. 3855 I

Zmožnega 3854

žagarja

na vodno žago s turbino išče Franc Serko v Cerknici. Ugodni pogoji. Ponudbam je priložiti spričevalo.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurški bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dož. boln.

Mesarija

na najboljšem kraju, zelo dobro idoča, kjer se proda tudi mnogo prekajenega mesa, se takoj ceno proda radi opustitve obrti. Odda se tudi stanovanje in hlev v dvoriščnem poslopju. — Pojasnila daje L. Reiter, Celovec, Kumpfgasse 8. 2786

Darila za Božič in Novo leto!!

Glasovirje, pianine, harmonije, gosli, kitare, tamburice, okarine, orglice, harmonike itd ima v veliki zalogi, bogato izbiro po solidnih cenah

G. F. Jurásek

Ljubljana, Poljanska cesta št. 13.



Tvrdka Ant. Krisper naznanja s tem žalostno vest, da je njen zvesti, dolgoletni sotrudnik, potnik, gospod

LEOPOLD SOMER

po dolgem mučnem trpljenju, včeraj ob pol 3. popoldne v deželni bolnici v Gradcu preminul.
Pogreb dragega pokojnika se vrši jutri, 17. t. m. na centralno pokopališče v Gradcu.
Čast njegovemu spominu.

Ljubljana, dne 16. decembra 1913.

VINO

lastnega pridelka na drobno in debelo za domačo porabo. Črno po K 32.—, belo po K 29.—.
Matej Ventin, Kaštelit, Is'ra. 3758

Absolvent

ki je z dobrim uspehom dovršil dvorazredno Slovensko trgovsko šolo, Ljubljana, išče službo. Zmožen je, razen drugih trgovskih predmetov: slovenščine, nemščine, slovenske in nemške stenografije ter strojepisja. Naslov pove uprava Slovencev pod št. 3818. 3818



Razveselite Vašo soprogo, Vašo hčer, Vašo nevesto z najlepšim božičnim darilom izvirnega Singerjevega šivalnega stroja.

Dobiva se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stoječe „S“ izveske, ali po naših potnikih.

Singer Co., delniška družba šivalnih strojev

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4. — Kranj, Glavni trg 119.
Novo mesto, Veliki trg 45. — Kočevje, Glavni trg 79. 3752

Otvoritev mesnice!

Častitemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem v nekdaš. Privškovi hiši, Prisojna ulica št. 3, otvoril novo mesnico, kjer bodem prodajal goveje, teletje in prašičevo meso najboljše vrste po najnižjih cenah.

Mesnica je popolnoma nova ter odgovarja vsem veterinarim in higijeničnim predpisom!

V Ljubljani, dne 10. decembra 1913.

JOSIP KOPRIVEC, mesarski mojster.

3810

Štev. 748/pr.

Razpis službe.

Mestni magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane razpisuje vsled sklepa občinskega sveta z dne 28. oktobra t. l. službo

mestnega zdravstvenega asistenta

z adjutom letnih K 1500 ter pravico do napredovanja po veljavnih pragmatičnih določilih. Službo nastopiti bode začetkom leta 1914.

Prosilci za to službo dokazati morajo poleg splošnih pogojev, ki se jih po določilih veljavne službene pragmatike zahteva za namestitvev v mestni službi, da so doktorji vsega zdravilstva.

V teku dveh let po nastopu v službo, mora mestni zdravnik z uspehom napraviti fizikatni izpit, sicer se odpusti iz službe, če mu občinski svet ne dovoli novega roka. Pred uspešnim fizikatskim izpitom napredovanje v mestni zdravniški službi ni dopustno. S potrebnimi dokazili pravilno opremljene prošnje vložiti je najkasneje

do 31. decembra t. l.

v predsedstvu mestnega magistrata.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 13. decembra 1913.



Anton Starè, grajščak v Mengšu, naznanja v svojem in imenu svojih bratov in sorodnikov prežalostno vest, da je naša preljuba sestra, svakinja in teta, gospodična

FRANČIŠKA STARÈ

zasebnica

danes, dne 16. decembra ob pol 3. uri zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, prevideva s sv. zakramenti za umirajoče, v 76. letu, blago v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajne bode v četrtek, dne 18. decembra ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče župne cerkve sv. Mihaela v Mengšu, kjer se polože zemski ostanki v rodbinsko rakev.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Mengšu.

Mengeš, dne 16. decembra 1913.

3851

I. slovenski pogrebni zavod Josip Turik.